

ENKELIEN APU

Pekka Ervastin esitelmä 7.2.1932

Enkelien apu meidän inhimillisessä syntyhistoriassamme on aiheena tänään, koska yhä jatkamme esitystä ihmisen ruumiitteen alkuperästä ja kehityksestä ja siis ihmisen synnystä ja kehityksestä, mikä nyt on käsiteltävänämmä. Tässä nyt ehkä ohimennen täytyy mainita ajatus, joka voi tulla ihmisen mieleen, silloin kun hän kuulee puhuttavan enkeleistä: onko näitä enkeleitä olemassa? Oikeastaan meidän protestanttinen kristinuskomme ei puhu enkeleistä, se ei tahdo mitään tietää semmoisista olennoista, jotka ovat ihmisen ja Jumalan välillä. Kun ihminen kuolee, hän makaa sitten tiedottomana ja ehkä ilman elämää viimeiseen tuomiopäivään asti, jolloin hänet herätetään ja sitten hänestä tulee enkeli. Katolisessa kirkossa puhutaan enkeleistä, mutta Luther on ne asiat hyljännyt. Kuitenkin meidän opettajamme koulussa sanoi, ettei tuo asia ole sillä ratkaistu; ehkä Luther oli liian kiivas ja liian äkkiä ratkaisi sen probleemin. Protestanttisessa kristikunnassa monet ajattelevat ja syvästi uskovaiset ihmiset ajattelevat, että henkimaailma on sentään olemassa ja että siellä voi olla enkeleitä. Ja luulen, että on harva se äiti, jotka ei opettaisi taivaan enkeleistä lapsilleen. Ja missä on niitä satuja, joissa ei puhuttaisi hyvistä ja pahoista enkeleistä? Ja jos ajattelemme meidän suurta runoilijaamme Z. Topeliusta, joka aina muisti lapsia tuotannossaan, niin tiedämme, että hän oli sydämessään vakuutettu kaikista salaperäisistä asioista, enkeleistä ja muista, ja vaikka hän, kun oli jo niin vanha, ei hyväksynyt teosofiaa – hän oli siitä kyllä kuullut – niin hän kuitenkin oli mystikko. Hän kokoili itse kertomuksia enkelien avusta jokapäiväisessä

elämässä. Kaikkialla Suomessa on kertomuksia lasten ihmeellisistä pelastumisista, jolloin enkelit heitä auttoivat. Lapset ovat voineet olla päiviä metsässä, ja heidät on sitten löydetty, ja he kertovat, että heidän luonaan on ollut hyvä täti tai setä, eikä heidän ole tarvinnut kärsiä nälkää eikä mitään. Topelius oli vakuutettu, että enkeleitä oli.

Nyt me emme voi pysähtyä siihen kysymykseen, onko siis enkeleitä olemassa. Jokainen voi tutkia omasta elämästään, onko hänellä semmoisia kokemuksia. Jos uskotaan henkimaailmaan, niin tietysti ihmiset voivat uskoa, että vainajat ovat enkeleitä. Ainakin, jos ajatteleme äitiä, joka on kuollut ja jättänyt pieniä lapsia, niin hän on enkelin asemassa lapsiinsa nähden joitakuuta vuosia. Mutta on kokemuksia ja tietoa siitä, että varsinaisia enkeleitä on olemassa, semmoisia, jotka eivät ole vainajia meidän ihmiskunnastamme, vaan kuuluvat aivan omaan kehitysjärjestelmäänsä. Ja kaikki uskonnot, ainakin uskonnolliset esoteriset opit ovat puhuneet semmoisista olennoista. Ei meidän tarvitse tutkia ainoakaan maailmanuskontoa löytämättä siitä tietoa olennoista, jotka eivät kuulu meidän ihmiskuntaamme, vaan ovat omalaatuisia olentoja. Ja eri uskonnoissa näitä olentoja nimitetään eri nimillä. Ja koska näitä olentoja on monta lajia, niin on luonnollista, että joka uskontojärjestelmässä on annettu erilaisia nimiä ja myöskin on niitä luokiteltu eri tavalla. Jos tutkimme hindulaisia pyhiä kirjoja esim. lukemalla madame Blavatskyn Salaista Oppia, niin huomaamme, kuinka niissä järjestelmissä puhutaan semmoisista erinomaisen korkeista enkeliolennoista, joita he nimittävät dhyan-tshoohaneiksi, viisauden herroiksi. Sitten voi olla suuri joukko olentoja, joita nimitetään deevoiksi ja jotka ovat dhyan-tshoohanien alapuolella. Sitten on luonnonhenkiä, jotka ovat deevojen alapuolella ja niin myöskin ihmisen alapuolella, eivät silti ihmisen vallassa.

Me emme tahdo nyt ruveta tekemään mitään vertailuja tämmöisten eri jaotusten välillä, vaan tahdomme kiinnittää huomiomme yhteen ainoaan järjestelmään, siihen, joka on meille kaikista lähin, koska se kuuluu esoteriseen kristinuskoon ja koska rosenkreutziläiset ovat sitä aina opettaneet. Tämä enkelijärjestelmä tavataan nyt uudenaikaisissa ruusuristiläis-teosofisissa kirjoissa. Te voitte lukea tästä järjestelmästä esim. Heindelin kirjasta "Rosenkreutziläinen maailmankatso-mus". Siellä on eri enkelijärjestöt lueteltu ja sitä silmälläpitäen tahdomme puhua eri enkelijärjestelmistä.

Nyt on silloin muistettava, että tämmöinen suoranainen apu korkeampien olentojen puolelta on ollut aivan välttämätön ja on vieläkin välttämätön meidän inhimilliselle kehityksellemme ja syntymähistoriallemme. Siitä on meillä vertauskuvia jokapäiväisessä elämässä. Jos ajattelemme lasta, joka syntyy maailmaan, niin hän ei mihinkään kykenisi, jollei olisi vanhempia, jotka pitävät hänestä huolta. Hän olisi kuin pieni ainekasa, jolleivät vanhemmat auttaisi häntä. Ja hukassa me ihmiset olisimme, jos eivät vanhemmat auttaisi nuorempia. Sentähden näemme, että kehittyneiden apu on välttämätön vähemmän kehittyneille. Koulu on välttämätön lapsille, ja koulu ei voisi olla olemassa ilman opettajia.

Sentähden meidän ei pidä ollenkaan hämmästyä semmoista ajatusta, että tässä maailmankaikkeudessa on suuria joukkoja näkymättömiä enkeliolentoja, eri asteisia jumalallisia olentoja, jotka auttavat nuorempia, yhtä paljon ja enemmän vielä kuin meidän elämässämme vanhemmat auttavat lapsia. Tämä on meille kerrassaan luonnollinen ja järkipäinen ajatus, tämä meidän täytyy ilman muuta ymmärtää. Ja silloin meidän ei myöskään tarvitse hämmästyä sitä, että todella on voinut olla ihmisiä ja yhä vielä on, jotka tietävät näistä asioista, joilla on niistä tarkempaa tietoa kuin mitä ihmisillä yleensä saattaa olla,

vaikka olisivatkin vähän kokeneet. On ollut tietäjiä, jotka ovat perinpohjin päässeet selville näistä asioista. Sentähden meidän ei myöskään pidä hämmästyä, jos vanhoissa uskonnollisissa järjestöissä on enkelien luokittelua, se perustuu aivan todellisiin tietoihin ja havaintoihin.

Meidän on kai paras aloittaa mainitsemalla nämä eri enkelijärjestöt. Tässä kristikunnassa on tavallisesti puhuttu kolmesta suuresta enkelijärjestöstä, mutta niissä kussakin on vielä kolme, joten on yhdeksän enkelijärjestöä. Se, joka näistä puhuu, on eräs mies, josta meidän eksoteerinen tieteellinen tutkimuksemme ei ole selvillä, mutta esoterisesti tiedämme, että hän oli Paavalin opetuslapsi. Paavali kyllä itsekkin mainitsee kirjeissään enkelijärjestöistä, herroista ja valloista j.n.e. Silloin tällöin hän mainitsee erilaisia järjestöjä. Hänen opetuslapsensa oli Dionysios Areopagita, joka Ateenassa perusti esoterisen koulun. Siinä kirjassaan, joka kulkee hänen nimellään, luettelee hän nämä kolme enkelijärjestöä ja mitkä kuhunkin kuuluvat, siis kaikkiaan yhdeksän.

Nämä yhdeksän enkelijärjestöä mainitaan siis kristillisessä esoterismissa ja myöskin rosenkreutziläisissä piireissä. Jos olette lukeneet Heindelin "Rosenkreutziläisen maailmankatsoimuksen", niin muistatte, että siinä luetellaan nämä yhdeksän, mutta niin, että oikeastaan niitä on kaksitoista. Kaksi ensimmäistä on tuntematonta, sitten seuraa yhdeksän, ja viimeiseksi Heindel asettaa sen enkelijärjestön, joka on meidän ihmiskuntamme ja jota hän tavallisella rosenkreutziläisellä nimityksellä nimittää "neitseelliset henget". Nämä enkelijärjestöt ovat seuraavat:

Serafim	
Kherubim	
Thronoi	– valtaistuimet
Kyriotetes	– herraudet
Dynameis	– mahdit, (lat.) <i>virtutes</i> – hyveet
Eksousiai	– vallat
Arkhai	– alkujuuret
Arkhangeloi	– arkkienkelit
Angeloi	– enkelit
Neitseelliset henget	

Jokaisella on oikeus näitä järjestöjä muuttaa, jos hän asiallisesti niin huomaa. Ja minusta tuntuu, että jos ”neitseelliset henget“ pannaan viimeiseksi, niinkuin Heindel tekee, niin se ei vastaa salaista, okkultista tietoa. Onhan kyllä nöyryyttä ja kohteliaisuutta kaikkia enkelijärjestöjä kohtaan, jos ajattelemme, että me tulemme ihmisiksi vasta tässä maan päällä. Mutta kaikki salaiset traditiot ovat puhuneet siitä, että ihminen nousee kaikkien enkeleiden yläpuolelle, kuten Salaisessa Opissa sanotaan. Ja se tarkoittaa sitä yksinkertaista tosiasiaa, että ihmiset, jotka nyt tässä kaikista fyysillisimmässä ja alimmassa maapallon inkarnatiossa tulevat ihmisiksi, he ovat semmoisia henkiä, jotka laskeutuvat kaikista syvimmälle aineeseen, ja sentähden he myöskin voivat nousta korkeimmalle. Se, että he voivat laskeutua syvälle, se osoittaa, että heidän syntyperänsä on äärettömän korkealla, kaikkien enkelijärjestöjen yläpuolella. Ihmisiksi tuleminen tapahtuu tietysti kaikille henkiolennoille, kaikkien täytyy tulla ennemmin tai myöhemmin ihmisiksi, mutta se ei ole ikuista uudistumista aina samanlaisena. Kaikki ne enkelijärjestöt, jotka ovat meidän yläpuolellamme, ne kaikki

ovat olleet ihmisiä, mutta se ei merkitse, että he olisivat tulleet ihmisiksi tämmöisessä maapallossa ja kehitysketjussa. Muutamat ovat tulleet meidän maapallossa varhaisemmissa ruumistuksissa, toiset vielä varhaisemmin. Nämä kolme viimeistä enkelijärjestöä ovat tulleet ihmisiksi meidän maapallossa aikaisemmissa inkarnationeissa, kaikki muut ovat tulleet paljon aikaisemmin, kun meidän maapallossamme ei vielä ollut. Tätä erikoisesti teroitetaan Salaisessa Opissa ja kaikissa traditioissa. Ja kaikki nuo enkeliolennot, jotka ennen ovat olleet ihmisiä, eivät ole olleet samanlaisia ihmisiä kuin me. Ja me emme tiedä muuta kuin että tässä nykyisessä kehitysjärjestelmässä me, jotka menemme kaikista syvimmälle aineeseen, olemme tilaisuudessa enemmän kokemaan kuin kaikki ne, jotka ovat ennen tulleet ihmisiksi. Meidän kokemuksemme ovat syvempiä ja pitkäaikaisempia, merkityksellisempiä kaikella tavalla. Sentähden meidän ihmisyytemme on tässä järjestelmässä sitä laatua, että kun me kehitymme ylöspäin, niin me tulemme nousemaan kaikkien enkelijärjestöjen yläpuolelle. Kaikissa enkelijärjestöissä on Kristus, Jumalan Poika, mutta Kristus, Jumalan Poika ilmenee aina eri tavalla ja yhä uudella tavalla. Sentähden sanotaan, että me ihmiset olemme syntyneet kosmisesta Kristuksesta varsinaisesti nyt tässä meidän järjestelmässämme, tässä nykyisessä kehitysketjussa. Meidän syntymisemme on tapahtunut tässä kehitysjärjestelmässä. Ja me olemme noiden kahden, kaikista korkeimman, noiden tuntemattomien enkelijärjestöjen keskellä, keskellä korkeinta kolminaisuutta. Me olemme atomeja Kristuksen ruumiissa, kuten Paavali sanoo. Näin saamme, kun nostamme ihmisen sisimmän Itsen ylös Logoksen luo, nuo korkeimmat, tuntemattomat enkelijärjestöt seuraavasti:

Neitseelliset henget

Isä
Poika, Kristus
Pyhä Henki

Jos nyt muistatte sitä viime kertaista skeemaa, niin siinä kuvattiin meidän maapallomme ja meidän maaketjumme jälleensyntymiä. Ensimmäinen oli se, jolloin maapallo Saturnus-manvantarassa oli tullut tulen elementtiin, sitten aurinko-manvantarassa ilman elementtiin, kuu-manvantarassa veden elementtiin ja nyt maa-elementtiin. Ensimmäisessä luomispäivässä tulivat alkujuuret, arkhai, ihmisiksi, toisessa arkhangeloit ja kolmannessa angeloit. Ne eivät olleet silloin enkeleitä, vaan tulivat silloin ihmisiksi, niin että ne nyt maa-manvantaran aikana ovat enkeleitä. Ne, jotka Saturnus-manvantarassa olivat ihmisinä, ovat nyt arkhai. En nyt puhu siitä, että kaikissa manvantaroissa on eri asteita, puhumme nyt vain niistä, jotka täydellisesti menestyivät kehityksessään. Me olemme tässä maa-manvantarassa ihmiskuntana, ja se merkitsee, että ne meistä, jotka menestyvät kehityksessään, tulevat olemaan seuraavassa, Jupiter-manvantarassa, jolloin maapallo ei ole kiinteässä elementissä, enkeleitä. Me muodostamme silloin enkelikunnan siellä. Ja seuraavassa manvantarassa olemme arkkienkeleitä, ja jotka Jupiter-manvantarassa ovat ihmiskuntana, ne tulevat enkelien asemaan seuraavassa. Viimeisessä, Vulkanus-manvantarassa, tulevat ne, jotka ovat kasvikuntana Jupiter-manvantarassa, olemaan ihmisiä. Ne, jotka nyt ovat eläimiä, tulevat siellä olemaan arkkienkeleitä ja me tulemme olemaan alkujuuria, arkhai.

Kun me katselemme omaa kehitystämme eteenpäin, me emme tavallisesti puhu, että meistä tulee enkeleitä ja arkkienkeleitä, vaan niin, että meidän on otettava vihkimyksiä ja kun olemme määrättyä vihkimyksiä ottaneet, sitten tulee uusia

vihkimyksiä j.n.e. Kun yritämme kulkea nopeammin, meidän täytyy käydä täällä ihmiskunnassa määrättyjen vihkimysten läpi, jotta voisimme tulla enkeleiksi. Meidän täytyy, jos ajattelemme vanhan liiton järjestelmää, buddhalaista ja hindulaista, käydä neljän suuren vihkimyksen läpi, ennenkuin meistä voi tulla enkeleitä, ja arkkienkeleitä meistä ei tule, ennenkuin olemme suorittaneet ainakin mestari-vihkimyksen ja siitä rupeamme kulkemaan eteenpäin. Nämä enkelikunnat ovat siksi korkeita asioita, että meidän ihmisten, kun kehityimme, on otettava suuria askeleita, ja ne tulevat otetuiksi osaksi itsestään, ei kuitenkaan niin, että vihkimykset tulisivat yksilöille itsestään, sillä sitä ne eivät tee. Ihmisen kehitys on juuri siinä, että kun hän on tullut ihmiseksi, saavuttanut persoonallisuuden ja yksilöllisyyden, niin hän ei kehity enää, jollei hän itse tahdo ja pyri. Voi kulua satojatuhansia vuosia, ennenkuin ihminen herää ja huomaa, että hänen kohtalonsa on hänen omissa käsissään. Jollei hän tule uudeksi ihmiseksi, hyväksi ja viisaaksi, niin hänen ihmisenä olostaan ei ole mitään. Kun hän herää, silloin alkaa hänen itekasvatuksensa, ja se vie hänet vihkimyksien kautta niihin uusiin luonnonvaltakuntiin.

Kun nyt käännämme katseemme taaksepäin, niin huomaamme, kuinka ihmiskunnan syntyhistoriassa nämä erilaiset enkelijärjestöt ovat olleet työssä ja puuhassa. Sanotaan, että ensimmäisessä, Saturnus-manvantarassa, ihmisen ruumis synnyttiin tai laskettiin kuin siemen häneen. Fyysillinen ruumis on meillä vanhin. Kun nyt käännämme katseemme sinne, niin huomaamme, että ne, jotka tuohon kuumuuteen eli tuliplaneettaan laskivat meidän fyysillisen ruumiimme siemenet, kuuluivat thronoi-enkelijärjestelmään. Kukaan muu ei olisi pystynyt antamaan meille fyysillisen ruumiin siemeniä siitä yksinkertaisesta syystä, että he hallitsivat täydellisesti fyysillisen aineen, fyysillisen ruumiin ja siinä määrin, että sitä

ainetta voi toiselle antaa. Tuo korkea enkelijärjestelmä aivan kuin hikoili itsestään sitä fyysillistä siementä. Meistä ei kukaan siihen pystyisi. Jos meille sanottaisiin, että meidän on pantava ihmisen ruumis alulle jossakin planeetassa, jossa ei ole mitään fyysillistä, ainoastaan kuumuutta, sen fyysillisuus on juuri lämmössä, ei siinä ole mitään, mikä tulena palaa, se on kuin lämpökupla avaruudessa, niin ei se ole sitä, että me nyt kahtena sukupuolena menemme sinne ja sanomme: perustetaan perhe. Nämä samat thronoi, jos eivät juuri samalla hetkellä kuin antoivat fyysillisyyttä planeettaan, niin ainakin tuhannenmiljoonan vuoden perästä, jos luemme ajassa, he aivan kuin antoivat jonkinlaisen inspiration tai herätyksen meidän neitsythengillemmelle sillä tavalla, että meidän monadimme ikäänkuin ravistettiin olemaan, herätettiin. Ja se merkitsee, että aatmaa niissä heräsi, ilmennyksen tahto. Eivät ne olleet missään suhteessa niihin fyysillisen ruumiin siemeniin, jotka laskettiin Saturnus-manvantaraan, vaan thronoi ikäänkuin huusivat niille: herätkää jo unesta! Ja silloin aatmaa heräsi niissä hengissä. Meitä ei ollut olemassa, ja oikeastaan emme paljonkaan voi puhua omasta aatmaasta.

Tuossa ensimmäisessä manvantarassa siis laskettiin fyysillisen ruumiin siemen ja samalla herätettiin aatmaa itse monadissa, mutta sillä tavalla, ettei mitään yhteyttä oikeastaan ollut niiden välillä. Jos jotain yhteyttä Saturnus-manvantaran loppupuolella oli, niin sanoisin, että mahdollisesti neitsythenget huomasivat tahtovansa ilmetä ja huomasivat ehkä jotain lämpöä siinä elämän tahdossa. Ja muistakaamme, että samalla tavalla, kuin neitsythenget muodostivat siellä Jumalan helmassa kuin suuren yhtenäisen joukon, samalla tavalla nuo siemenet muodostivat aivan kuin kokonaisuuden, niin että me emme voi puhua, että meidän monadimme olisivat olleet mitään yksilöllisesti ja olisivat olleet suhteessa niihin siemeniin, vaan se on

suuri autuuden tahto hengessä ja sitten on fyysillinen suuri joukko siellä. Jos oli mitään yhteyttä olemassa, niinkuin tietysti oli, niin se on sellaista, ettei sitä voi sanoin kuvata.

Saturnus-manvantarassa ovat siis kuitenkin nämä neitsyshenget herätetty toimintaan ja heillä on nyt kehitys edessään. Sentähden tulee toinen manvantara, aurinko-manvantara, jossa meidän maapallomme laskeutuu siihen elementtiin, jota nimitämme ilmaksi. Se merkitsee, että kuumuus, lämpö, alkaa loistaa. Ja enkelien työ saa sen aikaan. Ne ovat Kyriotetes, jotka nyt antavat, jos niin voimme sanoa, eetteriruumiin siemenen. Eetteriruumiin siemen lasketaan aurinko-manvantarassa, ja se tapahtuu valon ja loiston yhteydessä. Ja samalla, kun eetteriruumiin siemen lasketaan maahan, samalla silloin stimuloidaan meidän monaadissamme eli neitsyshengissä se puoli, jota nimitetään buddhiksi. Mutta siihen eivät kykene Kyriotetes eli herraudet, he eivät kykene stimuloimaan buddhia, herättämään buddhin mahdollisuuksia meidän monaadeissamme, vaan siinä tuli apu kherubimilta, siis kaksi astetta korkeammalla olevilta enkeleiltä. Ne saavat herätetyksi buddhin tuossa meidän monadissamme, ja se on tietysti ainoastaan kuin buddhin mahdollisuuden herättäminen siinä monaadissa. Mikään buddhi ei ole vielä muodostunut, sen siemen ikäänkuin lasketaan. Se kuitenkin merkitsee, että tuossa monaadissa, joka ensimmäisen impulsin saatuaan thronoilta heräsi autuuden tahtoon, se tuntee nyt, kun saa kherubimilta impulsin, tätä autuutta äärettömänä rakkautena, joka ei kohdistu mihinkään.

Ihminen siis saa fyysillisen ruumiin Saturnus-manvantarassa ja eetteriruumiin aurinkomanvantarassa. Me olimme Saturnus-manvantarassa jonkinlaisena kivikuntana ja aurinkomanvantarassa kasvikuntana. Arkhai olivat ihmisinä Saturnus-manvantarassa ja he rakensivat meistä asuntoja

itselleen. Me olimme kivikuntana, mutta ei tämmöisenä kivikuntana. Aurinko-manvantarassa olimme kasvikuntana ja se merkitsee, että elämänvoima, aistimuksen kyky alkoi herätä. Kasvikunta tajuaa ei ainoastaan lämpöä, niinkuin kivikunta, vaan myöskin valoa, elämää. Me jouduimme semmoisen kasvikunnan tilaan. Meidän täytyy muistaa, ettei kasvikunta siellä aurinko-manvantarassa ollut sama kuin nyt tässä. Kasvikunnalla on nytkin eetteriruumis, sillä on aistimuksia, tuntemuksia, se kääntyy valoon päin, se on herkkä rakkaudelle ja hyvydelle. Semmoisessa tilassa me olimme aurinko-manvantarassa.

Sitten kuu-manvantarassa meille tulee astraaliruumis, ja se merkitsee, että eräänlaiset enkeliolennot, dynameis, antoivat itsestään astraalisia voimia, tuntemiskykyjä, kaiken sen, mitä me nimitämme astraaliseksi puoleksi meissä. Sentähden sanotaan, että me olimme kuu-manvantarassa eläinkuntana. Silloin ei saa käsittää sillä tavalla, kuin minä olen nähnyt joissakin teosofisissa kirjoissa käsitettävän, että siellä me olimme aineellisia eläimiä, niinkuin tässä on eläinkunta. Siellä ei ollut vielä mitään kiinteää ainetta vielä, meidän ruumiimme olivat vettä. Meillä ei ollut mitään konturiruumista, joka pysyy. Me elimme vesielementissä. Ja se vesi ei ollut aivan tämmöistä, jota nyt tunnemme vedeksi, vaan ainetta juoksevas-
sa tilassa yleensä. Mutta samalla tapahtui eräs stimulatio meidän monadissamme, siinä herätettiin ajatus eli järki, manas. Ja sen tekivät nuo kaikista korkeimmat, serafim. Ne vaikuttivat meidän monadiimme meissä, että siinä heräsi ajatus. Ja jollei tämä serafimin herättämä järjen alku olisi tullut monaadissa, ei mikään minuuden herääminen olisi voinut tapahtua tässä neljännessä manvantarassa ja osaksi myös kuu-manvantarassa. Täytyi olla se minä-tajunnan mahdollisuus tuossa monaadissa, joka on takana. Ja se monaadi on

silloin se taivas, joka yhtyy ruumiiseen, maahan, ja joiden yhtymisessä syntyy ihmisminä. – Sentähden näemme, kuinka nämä viisi korkeampaa enkelijärjestöä olivat suuressa puuhassa ja toimessa noiden varhaisempien manvantaroiden aikana, jotta voitaisiin panna alulle tuleva ihmiskunta.

Esitelmän pika- ja puhtaaksikirjoittanut Elli Peitso.

Esitelmä on julkaistu kirjassa *Ihmisen synty*, 1950.